

Jan Prestberg
Tillstånd
08-508 261 50
jan.prestberg@stockholm.se

Till
Trafik- och renhållningsnämnden
2011-05-19

Alternativa betaltjänster för parkering. Genomförandebeslut

Förslag till beslut

1. Trafik och renhållningsnämnden ger kontoret i uppdrag att färdigställa förfrågningsunderlag för upphandling av betaltjänster för parkering i enlighet med tjänsteutlåtandet.
2. Trafik och renhållningsnämnden uppdrar åt förvaltningschefen att fastställa förfrågningsunderlaget och att fatta tilldelnings- och anskaffningsbeslut.
3. Trafik och renhållningsnämnden ger kontoret i uppdrag att successivt minska antalet parkeringsautomater i takt med ökad användning av upphandlad betaltjänst.

Magdalena Bosson
Förvaltningschef

Louise Bill
Avdelningschef

Karin Hebel
Enhetschef

Sammanfattning

Det finns flera skäl att se över *hur* bilisterna framöver på ett enkelt, kundvänligt och modernt sätt ska kunna betala för parkering. Idag används Internet och

mobiltelefon av allt fler för information och för betalning av olika tjänster. Staden har sedan 2003 avtal om förmedling av betalning, utan att parkeringsautomater används, med olika företag. Tekniskt fungerar tjänsterna mycket bra men antalet användare är ännu så länge relativt lågt. Enligt undersökning som genomförts i Göteborg beror detta främst på att leverantörerna tar ut serviceavgifter. Kontoret vill därför i kommande upphandlingar ta bort serviceavgifterna och ställa krav som ytterligare förenklar användningen av tjänsterna.

Parkeringsautomater blir alltmer komplicerade i takt med att säkerhetskraven vid hantering av korttransaktioner ökar vilket medför ökande kostnader för investering, drift och underhåll. Automaterna blir också känsligare för yttre påverkan, som sabotage av kortläsaren och den avancerade tekniska utrustningen i utemiljö. Kontoret anser att antalet parkeringsautomater bör minska och att andra betalningssätt som dessutom ger mervärden för kunden bör utnyttjas i större utsträckning.

Bakgrund

Stadens parkeringsautomater

År 1952 införde Stockholm parkeringsavgifter för trafikens ordnande. Avgifterna betalades från början i så kallade vridmätare, där en mätare betjänade en parkeringsplats. Sedan början av åttiotalet betalas avgifterna i parkeringsautomater - bilisten erhåller en parkeringsbiljett som ska läggas i bilen som bevis på gjord betalning. Idag har staden 1265 parkeringsautomater med möjlighet till mynt- och kortbetalning. Parkeringsavgiften kan betalas med bensinkort samt med Master Card och Visa. Parkeringsautomater blir alltmer komplicerade i takt med att säkerhetskraven vid hantering av korttransaktioner ökar. Det går inte heller att förutse vilka nya krav och kostnader som kan komma uppstå i framtiden. Det styrs av de dominerande kortutgivarna och den tekniska utvecklingen. Dessutom krävs numer många olika entreprenörer för att sköta drift och underhåll av parkeringsautomaterna.

Betaltjänster idag

Dåvarande Gatu- och fastighetskontoret fick 1998 i uppdrag av atu- och fastighetsnämnden att genomföra ett antal åtgärder för att underlätta för bilister att parkera. En punkt var att system skulle införas som medgav att bilisten inte i förväg måste bestämma sig för exakt hur lång tid parkeringen skulle bestå. Systemet skulle medge en ”öppen” sluttid på parkeringen. År 2000 startade försöksverksamhet med olika företag om förmedling av betalning för parkering

som komplement till parkeringsautomater. År 2003 genomfördes den första upphandlingen av betaltjänster för parkering. Populärt kallas tjänsterna telefonparkering, men staden har även ställt krav på andra kundgränssnitt som Internet och bemannad kundtjänst.

Trafikkontoret har idag avtal med tre leverantörer om betalning för parkering via betaltjänster i hela staden. Tjänsterna har utvecklats under åren och fungerar tekniskt mycket bra. De alternativa betaltjänsterna sågs i början som ett komplement till parkeringsautomaterna och inte som ett huvudalternativ.

Leverantörerna finansierar delvis verksamheten med extra avgifter såsom abonnemangsavgift eller serviceavgift - dessa avgifter tas ut av kunden/bilägaren som ingått ett avtal med leverantören. Göteborg har liknande avtal med samma leverantörer som Stockholm. Enligt en undersökning som Trafikkontoret i Göteborg låtit genomföra svarade 73 % av de tillfrågade att de inte kunde tänka sig att betala en extra avgift för att kunna betala parkeringen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i samråd med trafikplaneringsavdelningen, kommunikationsavdelningen samt avdelningen för Trafikplanering och Stockholm Business Region. Synpunkter och erfarenheter har inhämtats från Stockholm Parkering AB. Ärendet föredrogs för handikapprådet den 4 april 2011.

Trafikkontorets synpunkter

I takt med att staden växer och förtätas ökar behovet att avgiftsreglera gatuparkeringen.

Enligt trafikkontorets bedömning kommer antalet parkeringsautomater år 2015 att vara cirka 1 500 stycken om inte sättet att ta ut avgifter eller inriktningen att ordna trafiken med avgifter ändras.

Det finns flera skäl att se över frågan om *hur* medborgare enklare ska kunna betala för parkering i framtiden. Kontoret vill erbjuda moderna, kundvänliga betalningssätt som har ett mervärde för kunden. De kunder som redan idag utnyttjar tjänsten för betalning med mobiltelefon betalar enkelt utan att behöva uppsöka en parkeringsautomat och kan få en månadsfaktura på gjorda parkeringsköp. Idag utvecklas mobiltelefonerna i snabb takt och är mer eller mindre små bärbara datorer. Inte bara den yngre generationen är välbekant med

mobiltelefoneras fördelar -allt fler inser nyttan med dem. Nämnas kan s.k. appar och positioneringsverktyg som finns i de nya telefonerna. Telefonen kan således användas för flera olika tjänster och också fastställa var man befinner sig. Detta öppnar för en rad tekniska lösningar som framöver kan komma att utvecklas än mer. I enlighet med vision 2030 finner kontoret det ytterst viktigt att den nya tekniken tillvaratas för att Stockholm ska bli den innovativa, attraktiva och fungerande staden som ligger i framkant vad gäller utveckling och tekniska lösningar för att underlätta medborgarnas vardag.

I den undersökning från Göteborg som kontoret tidigare refererat till framgick det av en lista över problemranking att nummer ett var ” *Jag är osäker på möjligheten att kunna förlänga parkeringstiden utan att behöva betala en gång till för den parkeringstid jag har kvar*”. På andra plats kom ” *Jag saknar möjligheten att kunna betala parkeringsavgiften när jag lämnar parkeringsplatsen så att jag slipper försöka uppskatta hur länge jag kommer att stå där, springa dit för att lägga på mer pengar etc.*”. Med andra ord problem som undviks med moderna betaltjänster.

Kontoret vill i kommande upphandlingar ta bort serviceavgifterna och ställa krav som förenklar användningen av tjänsterna. Ingen extra avgift ska tillkomma utan ersättningen till leverantören ska bäras av kontoret. En mer omfattande användning av det moderna och kundorienterade systemet kommer att innebära fördelar både för användarna och för staden.

Fördelar för användarna av tjänsterna är:

- De behöver inte söka efter parkeringsautomater.
- De kan betala för den faktiska parkeringstiden.
- Betalningen kan ske från bilen eller annan valfri plats.
- De riskerar inte parkeringsanmärkning på grund av utgången parkeringstid som med parkeringsbiljetter.
- Lätt att använda för personer med funktionsnedsättningar.
- Bättre redovisningsmöjligheter för företag med många fordon.

Fördelar för staden med tjänsterna är:

- Minskad miljöpåverkan då bilkörning i samband med automatservice och mynttömning minskar.
- Enklare snöröjning och städning av gångbanorna samt ökat utrymme i stadsrummet.
- Parkeringsvakten kan via handdatorn enkelt och säkert se om parkeringsavgiften är erlagd.

- Minskad kontanthantering.
- Säkerheten vad gäller insamlade parkeringsavgifter är fortsatt hög.

Minska antalet parkeringsautomater

Kontoret vill också, som en konsekvens av införandet av den alternativa tjänsten, minska antalet parkeringsautomater. Automaterna blir alltmer komplicerade i takt med att säkerhetskraven vid hantering av korttransaktioner ökar vilket medför växande kostnader för investering, drift och underhåll. De blir också känsligare för yttre påverkan, som t.ex. sabotage av den avancerade kortläsaren. Påverkan av automatens inre delar till följd av t.ex. väderomslag kan också vara problematisk. Kontoret anser att antalet parkeringsautomater bör minskas och att andra betalningssätt som dessutom ger mervärden för kunden bör utnyttjas i större utsträckning.

Erfarenheter från London

Att det är möjligt att minska antalet parkeringsautomater framgår av ett exempel från Londonstadsdelen City of Westminster som i stort sett motsvarar Stockholm i invånarantal. Kontoret har haft kontakt med Westminster City Council för att ta del av deras erfarenheter. De tog bort 4000 parkeringsmätare och minskade antalet biljettautomater från 700 till 300 genom att införa upphandlade betaltjänster. Det framgår av den rapport som kontoret tagit del av att det numera finns tre möjligheter till betalning, mobiltelefon, biljettautomater med kontokortsbetalning och skrapbiljetter som kan köpas i kommunala bibliotek. Ett av de största problemen var tidigare omfattande stölder av mynt från parkeringsutrustningen, i genomsnitt 6,24 miljoner pund per år, vid stölder från parkeringsutrustning tillkommer ofta betydande kostnader för reparationer varför den totala förlusten var betydligt högre. Westminster startade med telefonparkering i två områden, West End och Harrow Road år 2006 och hade år 2010 infört tjänsten i hela stadsdelen. Erfarenheterna är goda, intäkterna ökade trots oförändrade taxor.

Ekonomi

Idag har kontoret fasta och rörliga kostnader till olika entreprenörer för service, tömning och mynträkning samt för hantering av korttransaktioner. År 2011 beräknas dessa ungefär till cirka 25 miljoner kronor, vilket motsvarar 10 % av beräknade intäkter. Om antalet automater minskas och fler använder alternativt betalsätt kommer kostnaderna avseende drift och investering för automaterna att minska. Det är dock viktigt att notera att detta inte sker omgående utan under flera års tid.

Kostnaden för de alternativa betalsätten ska inte längre bäras av kunden utan av staden. Eftersom kontoret ännu inte upphandlat tjänsten är det inte möjligt att veta exakt kostnad för dessa. I ett inledningsskede kan de totala kostnaderna öka, dock är en rimlig slutsats att kostnaderna på sikt kommer att ta ut varandra.

Tidplan

Trafikkontoret avser att under 2011 inleda en ny upphandling av betaltjänster för parkering. En minskning av antalet parkeringsautomater bör ske successivt i takt med att användandet av den nya tjänsten ökar, övergången måste vara på användarnas villkor och med en stor lyhördhet för förbättringar. Detta för att ett positivt mottagande av tjänsten ska bli verklighet och för att inte riskera minskade intäkter under övergångsperioden. Fram till år 2020 bör det enligt kontorets antagande vara möjligt att ha minskat antalet parkeringsautomater till ett par hundra. Detta under förutsättning att parkeringsautomater över huvud taget används som betalösning för parkering år 2020. De parkeringsautomater som då finns kvar ska vara strategiskt placerade så att de är lätta att hitta och anpassade till den teknik som ligger i tiden.

Kommunikation

En successiv minskning av antalet parkeringsautomater måste föregås av kommunikationsinsatser som anpassas för att stödja önskvärda förändringar av val av betalsätt. En avgörande faktor för att öka mobilbetalning är dock att de leverantörer som avtalas för mobilbetaltjänster erbjuder ett system som är enkelt att förstå och lättanvändbart för kund och inte kräver omfattande instruktioner eller kundsupport.

Trafikkontorets förslag

Trafik och renhållningsnämnden ger kontoret i uppdrag att färdigställa förfrågningsunderlag för upphandling av betaltjänster för parkering i enlighet med tjänsteutlåtandet.

Trafik och renhållningsnämnden uppdrar åt förvaltningschefen att fastställa förfrågningsunderlaget och att fatta tilldelnings- och anskaffningsbeslut.

Trafik och renhållningsnämnden ger kontoret i uppdrag att successivt minska antalet parkeringsautomater i takt med ökad användning av upphandlad betaltjänst.

2011-04-20
TJÄNSTEUTLÅTANDE
DNR T2011-340-01354

Slut